

No fóra estrany que vingui de sobrenoms de gent a qui s'aplicà el dictat de 'l'Orgullós' (elogiosament o pejorativa), «aquest home és tot orgull» etc., i no oblidem que el cast. *orgullo* és un manlleu del català, *-DECH-*, junt amb el qual hi degué haver una variant més castellana amb *-j-*. Com a cognom *Montargull* també es troba, i des d'antic (llibre de Vàlues castellanenc, a. 1398).

Sense voler decidir aquests punts de detall, podem preferir la classificació de *Montargull* com un dels noms de castells, formats amb fraseologia purament romànica: noms de caràcter reptador, vanitós o ornamental, com *Malgrat*: 'pesi a qui pesi, ni al rei, ací em mantinc, independent'; *Taltevull* 'així et vull: fort has de ser', *Bellví* 'bella vista'. Com si diguéssim 'castell o roca que sóc l'orgull del meu senyor' (cf. encara *Blancafort* etc., i la ben probable conjectura que ens explica els noms de castells i pobles cerdanes: *Tallendre*, *Tallorta* (< *tal-ten-te*, *tal-tol-te*).

També, en efecte, fou usual aqueixa fraseologia entre els occitans: hi ha un *Malgrat*, i molts *Lembeye* (< *L'enveye*) en el Bearn (P.Raymond, *Di.To.BPyr.*), com hi ha *Enveja* nom de poble ja antic a la rodalia de Tortosa. Els nostres savis locals de l'E.Mj. ja ho sentien així, com veiem per la trad. *Mons Superbus* (25 del 3), a. 1260.

És evident en tot cas que *Montargull* no ve del NP llatí HERCULEUS (com somiava J. Segura *Certamen* de 1892 de l'*Ass. Lit. de Girona*, 31, 36) per més que *Herculia* NP f., consti en una inscripció de la ciutat de Roma.

Montarredon, -ona, V. *Mont-rodon* *Montarrell*, V. *Montells*

MONTARROI

Partida del terme de Vilaller (Alta Ribagorça) (*E.T.C.* I, 127).

Montorroio, partida del terme de Llessui (Pallars Sobirà) (*E.T.C.* I, 127).

Compostos de *monte* amb *-roio* (o *-roi*) formes palleareses pre-catalaneses lloc de *mont* 'puig' i de *roig* (cf. *E.T.C.* I, 127). J.F.C.

MONTASSOR

Turó i antic castell, en el te. d'Os de Balaguer.

Queda avui com nom d'un puig de 650 alt., *lo Montassor* (Z.Rocafort, *GGC*, 291), on es veuen encara ruïnes del castell i d'una vella església (p. 292); les monges de Tragó (orde del Cistell) n'eren propietàries (p. 309).

Crec recordar-ho pron. *-asó* de les meves enq. de

1957 (entre altres, a Os, xvii, 61-64).

MENCIONS ANT. 1179: *Montesor*, en una butlla (Kehr, *Papsturk*, p. 482); 1280: «--- de Ager, Os Tartareu, *Montesor*, Millà et de Clarmon» (CCandi, *Misc. Hi. Ca.* II, 115); 1359: «loch de *Muntassor*, 3 focs» (*CoDoACA* XII, 22).

També apareix *Montassor* en un doc. de 1103 p.p. Sanahuja (*Ciutat de Balaguer*, 26), i *Montasor* en un de 1258, junt amb Galliners (MiretS, *Templ* p. 283); i en un de 1299 es parla de «Bertran de *Montesor* --- en lo lloc y castell de Belltall» (ibid., p. 209) si bé no és segur que el nom hi figurí precisament en aquesta forma, ja que no s'hi transcriu el text dels docs.; tampoc en la infeudació que féu el rei En Pere a Ermengol d'Urgell a. 1278, dels castells d'Os i de *Montassor* entre altres (Z.Rocafort, p.292).

ETIM. És clar que ha de ser un dels innombrables noms de castells del Princ. formats amb un NP (*Montboló*, *Montlleó* etc; cf. art. *Montargull*). No pensem, però, a identificar ni relacionar amb *Montsuar* (lloc que Lladonosa hi historia juntament) ni a relacionar llurs noms.

És inversemblant, en aquest cas, que es tracti d'un NP germ. (cosa tan freqüent en aqueixos NPP), car no s'hi presta gens la terminació *-or*. Per més que, inevitablement, ens recordi el NP antic cast.-port. *Ossorio* (escrit amb *-ss-* més aviat que *Osorio*); el qual potser ve realment d'un ètmon germànic, segons sembla: un dels nombrosos cpts. en *-RED*(US), judicant per les formes documentades en portuguès antic: *Ossoredo* a. 1047, *Osored(i)z*i, aa. 934, 994, 1004, *Osoreez* 1074, *Osorius* 1020 *Osoy-ro* 1077 (i molts més en Cortesão, *Onom. Med.* Pg. 246-7): que imagino (no tinc a mà el que en digui M-Lübke en *Altport.Namenstudien, Sitzber.Wien* CLXIV 74, 69), format amb la inicial *URS-*de la qual Först. troba 17 casos); combinada amb *-RED* sigui **URSORED*. Però aquesta base, en fonètica catalana hauria donat *-oreu*.

Només hi ha coincidència de la inicial: en una forma *URS-* que produí NPP tant en llatí com en germànic. Aquí es deu tractar d'un NP romà del grup bastant nombrós, dels derivats en *-ÜRUS* —*Camurius*, *Opsturius*, *Decurius*, *Longurius*, *Lafurius*, *Lusurius*, *No(u)urius* etc.—, tots ells en Schulze. I encara que no el trobi documentat, és ben probable que es tracti d'un **URSURIUS*, perquè la família de *URSUS*, *URSURIUS* fou fecundíssima: Schulze dóna moltes cites de *Ursei*us, *Ursidi*us, *Ursini*us, *Ursenus*, *Ursie*us; Skok (333) hi afegeix cites epigràfiques directes de *Ursenus* (*CIL* III) i *Ursini*us (*CIL* X); i tant ell com Arb. de Jubainville assenyalen nombrosos descendents d'uns quants d'aquests NPP, en *NLL* derivats en *-ANUM* i *-ACUM* del Sud i del Nord de França (*Orsans*, *Orsix*, *Orsignac*, *Orcenac* etc.)

L'evolució *URSURIUS* > *-essor*, dissimilació de *-ossor*,